

Verlag middagprogramma NDV jaarvergadering

1 maart 2008 in Driebergen

Een bont, kleurrijk en leerzaam program werd het. Vier heel diverse bijdragen. Te beginnen met een voordracht van Annemiek van Loon (Bomenstichting) over wat je kunt samenvatten als 'Monumentale bomen voorbij hun top', dwz in hun veteranenbestaan op weg naar aftakeling. Annemiek maakte duidelijk dat een monumentale boom na diens top nog buitengewoon lang glorieus kan blijven voortleven. Als er maar zorg aan besteed wordt ... De spreekster maakte duidelijk dat menige 'Veteranenboom' zoveel moois biedt aan de voorbijganger en ook nog eens ecologische waarde bezit. Denk aan de holtes in afgestorven boomdelen waar dieren hun niches vinden. Van uil tot marter. Aldus de ecologische waarde van het gebied waar zo'n

veteraan staat enorm verrijkend. Annemiek lichtte toe dat sommige 'centenaires' zoals de Sambeekse Linde hun hoge leeftijd met name ook door knotting weten te behouden. Op dat spoor kunnen we doorgaan, als het spinthout van dergelijke 'fossielen' maar intact wordt gehouden.

Vervolgens een heel leerzame causerie van inmiddels en terecht tijdens de vergadering met de bronzen S.G.A. Doorenbospenning gelauwerde Ir. Hans Heybroek over Iepen, gezien vanuit cultuur-historisch oogpunt. 'Iep' vs 'Olm': wie kent die verwarring oftewel dat raadsel niet? Hans deed dat in een excellente voordracht uit de doeken. Via cultuur-historische toelichting, maar ook via de ethymologie, dus de betekenisafleiding van die twee volstrekt verschillende boomnamen. Het gaf aanleiding tot enkele ethymologische discussies die vermoedelijk nog niet geheel de eindoplossing hebben gebracht. Binnenkort zullen we een monografie over de Iepen van Hans met twee mede-auteurs tegemoet zien, belangwekkend gegeven de historische plaats van Iepen in de Nederlanden. Grappig en leerzaam in Hans' lezing was diens gezegde dat "een lief kind vele namen krijgt": hij liet velerlei namen voor uiteindelijk één en dezelfde soort *Ulmus* in de loop van de tijden

Het aandachtige NDV-gehoor. Foto: Martijn Essers.

voor onze ogen passeren. Met (ethymologische) toelichting op het hoe en waarom van die verwarrende veelnamigheid.

Dan volgde een briljante voordracht over technologische toepassingen van planten door Drs. Bob Ursem, onlangs benoemd tot directeur van de Bot. Tuin TU Delft onder de terecht goed gekozen titel 'Wat u niet van planten weet!' Het meeste van wat hij vertelde, bleek inderdaad zo goed als gloednieuw en ook nog eens razend interessant voor de wat breder geïnteresseerde dendroloog. Allerlei innovaties in de techniek passeerden de revue. Zoals de inzet van plantderivaten op het gebied van terugdringen van luchtvervuiling; reductie van fijnstof uitstoot op snelwegen door o.a. aanplant van taxus in de berm, met uitleg van hoe dat werkt. Maar ook slimme en relatief goedkope technieken om *Taxus brevifolia* bijna letterlijk uit te melken op taxol, toegepast bij de bestrijding van borstkanker. Onder de geheel andersoortige technologische innovaties op het gebied van plantaardige natuurkunde die genoemd werden, vallen te noemen de bestrijding van betonrot in bijv. tunnels en damwanden, de efficiënte en goedkope bestrijding en preventie van erosie in laag gelegen en waterrijke gebieden in de tropen, de productie van supersterke vezels op plantaardige basis, en goedkope winning van milieu-vriendelijke vliegtuigbrandstof uit zeewieren. Eén en ander werd in grote lijnen begrijpelijk gemaakt door een reflectie op de rol van reacties op electriciteit in het gedrag van planten. Verbluffend hoe Bob Ursem in nog geen half uurtje een gigantische hoeveelheid innovatieve fysische en technologische inzichten en toepassingen van planten te berde kon brengen, de meesten van ons achterlatend met het besef dat we inderdaad nog enorme lacunes in onze (dendrologische) kennis hebben in te halen. Menigmaal dacht ik dat deze wetenschapper in hoge prijzen moet kunnen vallen voor zijn baanbrekend en zeer veelzijdig onderzoek van mondiale importantie.

De laatste spreker was Wim van de Broek die bekende dat hij, na de orkaan van wetenschappelijke nieuwigheden uit de mond van de vorige spreker, nauwelijks nog het woord durfde te voeren. Gelukkig deed hij dat wel. We werden ingelicht over de laatste stand van zaken rond de grondig te herzien heruitgave van ons aller 'Boom' (*Nederlandse Dendrologie*). In het geheel geen sinecure. Hoofdprobleem 1 geldt een zodanige didactische revisie van het als 'droog' bekend staande boek dat het ook door studenten goed en gemakkelijk gebruikt kan worden voor determinatie van houtigen 'in het veld'. Daartoe wordt o.a. vooraf aan de bespreking van de conceptsleutels van een geslacht eerst een korte globale specificatie van het geslacht in kwestie gegeven. Ook worden de illustraties 'uit elkaar getrokken', zodat die blad na blad worden afgebeeld bij de sleutel voor een bepaalde soort. Het is de bedoeling dat binnenkort studenten (ook van onze eigen NDV-cursussen!) de didactische bruikbaarheid van de nieuwe opzet gaan testen. Tweede hoofdprobleem is de revisie van de structuur van het boek, gegeven de ingrijpende (en voorlopig nog wel aanhoudende) revisies in de plantensystematiek op basis van onder meer DNA data. Zoals bekend zijn allerlei geslachten al uit elkaar gehaald op grond van gewijzigde fylogenetische inzichten. Net als in de nieuwe Heukels zal ook in de nieuwe Boom de alfabetische volgorde in de bespreking der geslachten en hun soorten, gebaseerd worden op de nieuwste inzichten in de fylogenie van de diverse families en geslachten. De spreker beklemtoonde dat, waar nodig, de expertise van NDV leden zal worden geroepen.

Al met al was dit een heel representatieve en rijke thematische invulling van het post-vergaderingsdeel van de NDV jaarvergaderingsdag.

